

Åmåls kommun
Revisorerna

2013-03-07

Till: Kommunstyrelsen, Barn- och utbildningsnämnden
Vård- och omsorgsnämnden, Bygg- och miljönämnden

För kännedom: Kommunfullmäktige

Årlig övergripande granskning 2012 av nämnder och styrelse

Revisorerna har genomfört sin årliga övergripande granskning med samtliga nämnder och kommunstyrelsen. I arbetet har vi erhållit stöd av KPMG.

Inriktningen av årets övergripande granskning har varit att granska hur nämnderna och kommunstyrelsen lever upp till sitt ansvar för den interna kontrollen utifrån kommunallagen och kommunens reglemente.

Vår övergripande bedömning utifrån den genomförda granskningen är att kommunen saknar ett enhetligt system för att säkerställa den interna kontrollen. Med detta avser vi att det ännu inte utvecklats ett gemensamt och tillräckligt strukturerat sätt att arbeta med uppföljningen av den interna kontrollen i nämnder och kommunstyrelse.

Intrycket från revisorernas granskning är att det finns risk för att ledamöter i nämnder och kommunstyrelse har allt för lite kunskap om området samt även är för lite delaktiga i arbetet med att säkerställa den interna kontrollen i förhållande till sitt ansvar.

Vår sammanfattade bedömning är att kommunen inte ännu har byggt upp ett tillräckligt strukturerat arbete med uppföljning/tillsyn av den interna kontrollen på det sätt som kommunallagen och kommunfullmäktiges reglemente anger.

I vår bilagda revisionsrapport anger vi ett antal punkter som stöd för det fortsatta utvecklingsarbetet. Vi anser att kommunstyrelsen bör ta till sig dessa punkter i det fortsatta arbetet utifrån sin samordningsroll i kommunen.

Vi kommer att under 2013 fortsätta följa hur nämnden och kommunstyrelsen utvecklar sitt arbete med att säkerställa den interna kontrollen.

I bilagda PM har vi sammanfattat våra iakttagelser och de diskussioner som skett vid de genomförda träffarna med nämnderna och kommunstyrelsen.

B34 B

Åmåls kommun

2013-03-07

Revisorerna

Vi önskar att nämnderna och kommunstyrelsen inkommer med synpunkter och kommentarer till våra iakttagelser senast 25 april 2013. Vi är medvetna om den något korta svarstiden, men ber om överseende med detta mot bakgrund av tidpunkten för ansvarsprovning.

För kommunrevisionen

Bengt Hansson

Ordförande/ revisor

Inga Engström

Revisor

Åmåls kommun

Årlig övergripande granskning 2012
Revisionsrapport

KPMG AB
2013-03-06
Antal sidor: 12

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	3
3.	Syfte	4
4.	Metod	4
5.	Resultat	5
5.1	Om intern kontroll	5
5.1.1	Revisorernas uppdrag	5
5.1.2	Om intern kontroll	5
5.2	Kommunens organisation av den interna kontrollen	8
5.2.1	Aktuellt arbete med intern kontroll i nämnder och styrelse	9
5.2.2	Revisorernas bedömning	10

1. Sammanfattning

Kommunallagen (KL 9 kap 9§) ger uttryck för att revisorerna årligen skall granska all verksamhet. För att klara detta uppdrag arbetar revisorerna med en kombination av olika metoder och tillvägagångssätt för att granska verksamheten med syfte att bedöma om nämnder och styrelser har en tillfredsställande styrning och intern kontroll. Revisorerna genomför därför som en del i sin revisionsprocess årligen den så kallade övergripande granskningen.

Huvudinriktningen och syftet med den årliga granskningen 2012 har varit att granska och följa upp om det i nämnderna finns ett strukturerat arbete för att säkerställa den interna kontrollen.

Vår övergripande bedömning utifrån den genomförda granskningen är att kommunen saknar ett enhetligt system för att säkerställa den interna kontrollen. Med detta avser vi att det ännu inte utvecklats ett gemensamt och tillräckligt strukturerat sätt att arbeta med uppföljningen av den interna kontrollen i nämnder och kommunstyrelse.

Utifrån den dialog som revisorerna haft med nämnder och styrelse anser vi att det finns ett utvecklingsbehov i kommunen såväl avseende kunskap om området som vilka krav som kommunens styrdokument och rutiner ställer på nämnderna och kommunstyrelsen. Vår bedömning nu är att ledamöter i nämnder och kommunstyrelse har allt för lite kunskap om området samt är allt för lite delaktiga i arbetet med att säkerställa den interna kontrollen i förhållande till sitt ansvar.

Vårt intryck är därför att det finns ett behov av att ledamöter i nämnderna och i styrelsen blir mer delaktiga i arbetet med att följa upp den interna kontrollen och får en större förståelse och kunskap om betydelsen av tillsynsdelen av den interna kontrollen. Med detta menar vi att nämnderna bör hitta arbetsformer där ledamöterna får möjlighet att tydligare blir delaktiga i arbetet med såväl riskbedömningar som val av uppföljande kontroller.

Vår sammanfattade bedömning är att kommunen inte ännu har byggt upp ett tillräckligt strukturerat arbete med uppföljning/tillsyn av den interna kontrollen på det sätt som kommunallagen och kommunfullmäktiges reglemente anger.

Mot bakgrund av ovanstående och de diskussioner som revisorerna haft med nämnderna och styrelsen vill revisorerna lyfta fram följande punkter som stöd i det fortsatta utvecklingsarbetet:

- Kommunstyrelsen bör säkerställa att efterlevnad av fullmäktiges reglemente avseende intern kontroll sker av samtliga nämnder. Noteras bör rapporteringskravet till revisorerna.
- En utbildningsaktivitet bör ges till förtroendevalda inom nämnderna och kommunstyrelsen där grunderna i intern kontroll beskrivs.
- Respektive nämnd och kommunstyrelse bör se över hur processen kring den årliga uppföljningen av intern kontroll ska genomföras för att uppnå en större delaktighet av nämnderna och styrelsen i arbetet med riskbedömningar och val av uppföljande kontroller.

- Nämnderna och kommunstyrelsen bör revidera och/eller utveckla övergripande styrdokument som beskriver hur den interna kontrollen(nyckelprocesser och rutiner) är organiserad inom respektive verksamhet så att de förtroendevaldas roll och ansvar för den interna kontrollen underlättas.

Längre fram i rapporten återges de intryck som revisorerna erhållit utifrån den granskning som genomförts.

2. Inledning

Kommunallagen (KL 9 kap 9§) ger uttryck för att revisorerna årligen skall granska all verksamhet. För att klara detta uppdrag arbetar revisorerna med en kombination av olika metoder och tillvägagångssätt för att granska verksamheten med syfte att bedöma om nämnder och styrelser har en tillfredsställande styrning och intern kontroll. Enligt god sed indelas den årliga granskningen i framförallt två huvuddelar; Grundläggande granskning och fördjupad granskning.

Grundläggande granskning skulle kunna ses som de revisionsinsatser som minst måste göras för att ge de förtroendevalda revisorerna tillräckligt underlag för att uttala sig i ansvarsfrågan, under förutsättning att riskbedömningen inte har indikerat behov av någon fördjupad granskning.

Inom ramen för den grundläggande granskningen har vi därför definierat följande delar:

1. Planering och löpande följa verksamheten

I denna del ingår att löpande följa verksamheten i nämnder och i styrelsen. Detta sker dels genom kommunikation med de granskande, dels genom att ta del av grundläggande dokument och det löpande flödet av ärenden och beslut. Med dokument avses måldokument, budgetdokument, regler och riktlinjer, protokoll med handling m.m. Dessa aktiviteter sker till stor utsträckning av de förtroendevalda revisorerna själva.

2. Årlig övergripande granskning

I denna del ingår således de delar av den grundläggande revisionen som genomförs oavsett vilken riskbedömning som har gjorts. Årlig övergripande granskning tar främst sikte på nämndernas styrning, ledning och kontroll av sina verksamheter. Mer specifikt handlar det om följande områden:

- Nämndens/styrelsens uppdrag och mål – styrning, förekomst och kunskap
- Nämndens/styrelsens rapportering och uppföljning av uppdrag, måluppfyllelse, verksamhet och produktion, effekter av verksamheten samt analys och utvärdering
- Nämndens/styrelsens riskanalys och system för intern kontroll
- Nämndens/styrelsens fördelning av ansvar, befogenheter
- Nämndens/styrelsens system för att säkerställa efterlevnad av lagar och regler

Utöver ovanstående sker även löpande uppföljning samt granskning av de finansiella rapporterna i delårsrapport och årsredovisning

Som framgått ovan sker därutöver fördjupade granskningar utifrån revisorernas riskbedömning samt erfarenheter från den övergripande granskningen.

Utgångspunkten för den årliga granskningen är de mål och uppdrag som fullmäktige givit kommunstyrelse och nämnder. Granskningen ska ge svar på hur nämnder och styrelser mottar, genomför och återredovisar mål och uppdrag.

I årets övergripande granskning har revisorerna inriktat sig mot en dialog om hur nämnderna och styrelsen arbetar för att säkerställa den interna kontrollen

Denna rapport är en sammanfattning av den information och de intryck som det sakkunniga biträdet från KPMG inhämtat och tolkat dels utifrån den inventering av styrdokument som skett och dels utifrån den dialog som skett med respektive nämnd och styrelsen. Underlaget består av anteckningar från både revisorernas möten med nämnder och kommunstyrelse och från den efterföljande analys som de förtroendevalda revisorerna genomfört.

3. Syfte

Enligt ovan har det övergripande syftet med den årliga övergripande granskningen varit att granska och följa upp om det i nämnderna finns ett strukturerat arbete för att säkerställa den interna kontrollen.

I granskningen har ingått att kartlägga och tillsammans med nämnder och styrelse diskutera:

- Nämndernas och kommunstyrelsens organisation av den interna kontrollen
- Nämndernas och kommunstyrelsens regler och anvisningar för den interna kontrollen
- Nämndernas och kommunstyrelsens system för att följa upp den interna kontrollen
- De förtroendevalda i nämndernas delaktighet i riskbedömningar och planer för uppföljning av den interna kontrollen?

4. Metod

Som utgångspunkt för årets övergripande granskning har en inventering hos nämnder och styrelse skett enligt följande:

- Nämndens/kommunstyrelsens rutiner/policy för hur den interna kontrollen ska säkerställas
- Nämndens/kommunstyrelsens underlag (riskbedömning el. motsvarande) som legat till grund för internkontrollplaner 2011 och 2012.
- Nämndens/kommunstyrelsens internkontrollplan 2011 och 2012.
- Nämndens/kommunstyrelsens utfall/redovisning av genomförda kontroller utifrån internkontrollplanen 2011.

Utifrån inkomna underlag har sedan de förtroendevalda revisorerna, tillsammans med sakkunnigt biträde, träffat nämnderna och kommunstyrelsen för en genomgång och diskussion.

5. Resultat

I den nedanstående resultatredovisningen kommer vi att redovisa iakttagelser utifrån den dialog som fördes mellan nämnder/styrelse och revisorerna dels utifrån utskickade frågeställningar och dels utifrån andra aktuella frågor som diskuterades vid de gemensamma träffarna.

Ambitionen är inte att redovisa fullständigt för de diskussioner som förts med varje nämnd/styrelse utan att återge revisorernas viktigaste iakttagelser.

5.1 Om intern kontroll

5.1.1 Revisorernas uppdrag

En grundläggande uppgift för kommunens revisorer är att säkerställa att ansvariga nämnder har ett system för att säkerställa den interna kontrollen.

I kommunallagen 9 kap § 9 uttrycks detta på följande sätt: ”Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.”

Mot denna bakgrund behöver revisorerna därför på olika sätt inhämta kunskap om hur den interna kontrollen är ordnad samt verifiera att kontrollerna också genomförs. Kunskapen om kommunens sätt att arbeta med risker och intern kontroll är en central del i revisorernas arbete.

5.1.2 Om intern kontroll

Det direkta ansvaret för den interna kontrollen ligger hos nämnderna som enligt kommunallagen har att se till att verksamheten inom dess område bedrivs tillfredsställande och ”den interna kontrollen är tillräcklig”(6 kap § 7 KL). Hur nämnden skall organisera detta arbete framgår dock inte närmare av lagstiftningen.

Eftersom *fullmäktige* skall besluta om mål och riktlinjer för verksamheten i stort och dessutom nämndernas organisation och verksamhetsformer faller det inom dess kompetensområde att besluta om kommunens övergripande styrdokument för intern kontroll.

När det gäller *kommunstyrelsen* har den ett direkt ansvar såsom nämnd för de verksamheter som bedrivs av denna. För kommunens övriga verksamheter har kommunstyrelsen enligt lagstiftningen ett indirekt ansvar via sin övergripande roll(6 kap § 1 KL). I denna funktion och som ansvarig för att leda och samordna kommunens angelägenheter, är det rimligt att man ansvarar för att det upprätthålls en övergripande organisation för den interna kontrollen.

Chefer och ledare i *förvaltningarna* har ett ansvar för verkställigheten av de beslut om den interna kontrollen som nämnderna tagit. Ansvaret för att ta fram de konkreta regelverken liksom vidareutveckling och anpassning av dessa bör också detta i praktiken ligga på denna nivå och ett ansvar för att regelbundet avrapportera funktionen hos den interna kontrollen till nämnderna.

Enligt vår uppfattning är det huvudsakliga syftet med den interna kontrollen att bidra till att ändamålsenligheten i verksamheten stärks och att verksamheten bedrivs effektivt och säkert utifrån de mål och regler som gäller för verksamheten. För att tydliggöra innebörden och behovet av en väl fungerande intern kontroll lämnar vi här en kort beskrivning¹.

Den interna kontrollen syftar till att verka för:

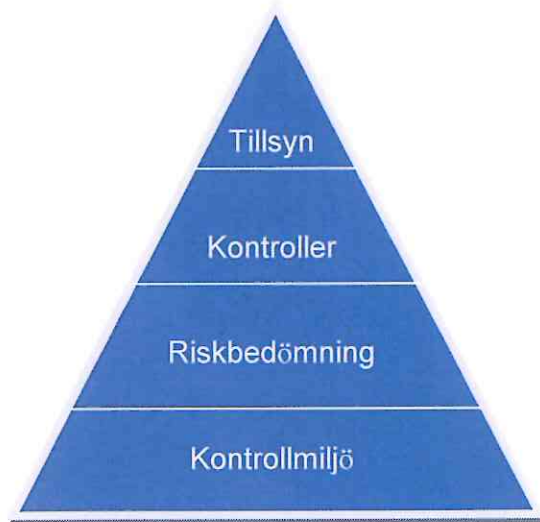
- ändamålsenliga och effektiva system och rutiner
- tillförlitlig ekonomisk redovisning och rapportering av verksamheten
- efterlevnad av lagar, föreskrifter och riktlinjer
- skydd mot förluster av tillgångar
- eliminering eller upptäckt av allvarliga fel

Enligt vår bedömning är den interna kontrollen som mest effektiv när den är en integrerad del av den dagliga verksamheten, där flera aktörer samverkar, dvs. politiker, ledande tjänstemän och övrig personal.

Viktiga förutsättningar för ett framgångsrikt arbete med intern kontroll är att detta pågår i en miljö där det finns ett omfattande informationsflöde mellan de olika aktörerna och där deras respektive ansvarsområden är väl kända i organisationen. Det krävs också kunskap om målen för verksamheterna, de processer som används för att nå dessa mål, liksom de kontrollkomponenter som ingår i den fortlöpande interna kontrollprocessen.

¹ Baserad på den s.k. COSO-modellen. Framtagen av den oberoende amerikanska revisionsorganisationen – Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission.

De kontrollkomponenter som lyfts fram i den s.k. COSO-modellen åskådliggörs i nedanstående figur.

COSO-Modellens kontrollkomponenter

Kontrollmiljö

Fundamentet för arbetet utgörs av den s.k. kontrollmiljön. I detta begrepp inryms mycket av klimatet i organisationen, samverkan mellan individer och organisationsdelar, värderingar, etik och moral samt inte minst kunskap om de regelverk och rutiner som skall tillämpas i verksamheten.

Riskbedömning

Riskbedömningen syftar till att föregripa att händelser (risker) inträffar som försvårar eller hindrar verksamheten från att nå sina uppställda mål. Man brukar skilja på externa och interna risker där de externa kan utgöras av *omvärldsrisker* t ex av en ogynnsam befolkningsutveckling, *finansiella* risker t ex förändring i skatteunderlag och *legala* risker såsom nya eller ändrade lagar som ställer krav på verksamheten. Interna risker ligger exempelvis i kunskapsnivå och erfarenhet hos personal, personalomsättning, genomförda förändringar i organisation och system m.m.

En grundförutsättning för att kunna utföra riskbedömningen är att kunskap finns om dels *målen* för verksamheten och dels de *processer* d v s rutiner som används för att nå dessa mål. Vidare syftar riskbedömningen inte enbart till att identifiera hoten mot målen utan även till att bedöma sannolikheten för att riskerna skall inträffa och hur väsentlig skadan kan bli om detta trots allt sker.

Kontrollaktiviteter

Kontrollaktiviteterna är de åtgärder nämnder använder för att begränsa de risker som har identifierats. Åtgärderna kan vara *direkta* såsom attest- och delegeringsordningar, rutinbeskrivningar m.m. eller *indirekta* som utbildningsinsatser. Man kan också särskilja resultatorienterade kontrol-

ler som tar sikte på verksamhetens ändamålsenlighet och effektivitet i termer av **prestation, kvalitet och ekonomi**. Nämndernas budgetuppföljning är exempel på en resultatorienterad aktivitet. I de rutinorienterade kontrollerna finns åtgärder som t ex kan syfta till att trygga tillgångar eller säkerställa en rättvisande redovisning. En väsentlig del av kontrollarbetet skall dock alltid vara att det utförs som *en integrerad, fortlöpande del av arbetet* och inte som enstaka insatser då en risk har realiserats.

Tillsyn

En viktig del av kontrollmomenten utgörs av tillsynsverksamheten. Dess syfte är att utvärdera och säkerställa kontrollsystemet. Det är väsentligt att kontroller anpassas efter nya förutsättningar, som analyseras utifrån bedömningar av risk och väsentlighet, och att tillsynsverksamheten också kan ge förslag på förbättringar. Således sker alltså bedömningar av risker även i denna fas av arbetet. I *tillsynen* ingår ofta att utifrån en *kontrollplan* genomföra genomgångar av de olika kontroller som finns i organisationen. En kontinuerlig uppföljning och utvärdering säkerställer att det sammantagna Intern kontroll systemet hålls igång och förbättras.

5.2 Kommunens organisation av den interna kontrollen

Av granskningen har framgått att Kommunfullmäktige under 2011 reviderat kommunens reglemente för den interna kontrollen i kommunen. Av kommunens reglemente framgår bl.a. att

”Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att tillse att det finns en god intern kontroll. I detta ligger ett ansvar för att en intern kontrollfunktion upprättas inom kommunen samt tillse att denna utvecklas utifrån kommunens kontrollbehov. Därvid skall förvaltningsövergripande anvisningar och regler upprättas.”

Nämnderna har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde. Den enskilda nämnden har då att tillse att:

- en organisation upprättas för den interna kontrollen
- regler och anvisningar antas för den interna kontrollen

Av reglementet för intern kontroll framgår vidare att varje nämnd är skyldig att löpande styra och följa upp det interna kontrollsystemet inom sitt ansvarsområde, genomföra risbedömningar, varje år anta en plan för uppföljning av den interna kontrollen samt att varje år rapportera resultat från uppföljningen till kommunstyrelsen samt revisorerna.

Vi har i vår granskning även uppfattat att kommunen under 2012 arbetat med att ta fram en struktur/arbetsmodell för riskbedömningar samt mall för kontrollplan och kontrollrapport. I kommunen styrdokument för arbetet med intern kontroll finns även en årsplan för hur arbetet ska struktureras i nämnderna.

5.2.1 Aktuellt arbete med intern kontroll i nämnder och styrelse

Som framgått ovan har revisorerna som ett led i sin granskning efterfrågat viktiga underlag i arbetet med att säkerställa den interna kontrollen avseende 2011 och 2012. I denna redovisning har vi valt att i huvudsak koncentrera oss till 2012.

Utifrån den inventering av underlag som revisorerna genomfört kan vi konstatera att ingen nämnd eller kommunstyrelsen har redovisat något samlat dokument, policy eller motsvarande som redovisar hur den interna kontrollen är organiserad inom respektive nämnd eller styrelse utöver de kommunövergripande styrdokumenterna.

Från bygg och miljönämnden har vi erhållit ett dokument benämnt "Verksamhetsplan/tillsynsplan och behovsutredning". Vår bedömning är att detta dokument ger en viss överblick av nämndens verksamhet, däremot ger den ingen beskrivning av hur den interna kontrollen inom nämnden är strukturerad.

Revisorerna har i sin granskning även efterfrågat internkontrollplaner för uppföljning av den interna kontrollen och genomförda riskbedömningar kopplat till dessa internkontrollplaner. Här har vård och omsorgsnämnden samt barn- och utbildningsnämnden redovisat planer för uppföljning av intern kontroll 2012 medan kommunstyrelsen och bygg- och miljönämnden saknar motsvarande planer.

Vid en genomgång av de internkontrollplaner som vi erhållit från vård- och omsorgsnämnden och barn- och utbildningsnämnden kan vi konstatera att de är av varierande kvalitet.

I vård- och omsorgsnämndens plan för uppföljning av den interna kontrollen har tre områden valts ut; verksamhetsplan, delegeringsreglemente samt ledningssystem för kvalitet. En riskbedömning är genomförd som grund för val av områden som utgår från den kommungemensamma modellen. Vi kan dock konstatera, när vi tar del av materialet, att det är oklart vilka uppföljande kontroller som ska genomföras inom de valda områdena. Vårt intryck är att det främst handlar om att utveckla och uppdatera de aktuella styrdokumenterna snarare än att genomföra uppföljande kontroller. Någon plan för uppföljning av den interna kontrollen avseende 2011 har vi inte erhållit, ej heller någon rapportering av den uppföljning av den interna kontrollen som borde ha skett 2011.

Beträffande barn- och utbildningsnämnden har vi erhållit såväl plan för uppföljning av den interna kontrollen 2011 samt 2012. Vi har även erhållit en rapport avseende uppföljning av den interna kontrollen 2011 och en riskbedömning utifrån den kommungemensamma mallen för 2012.

Utifrån det underlag vi tagit del av är vår övergripande bedömning att de val av kontroller som nämnden valt för 2012 är bra och har en koppling till riskbedömningen. Vi kan också se att det skett en utveckling av valet av kontroller mellan 2011 och 2012. Nämndens struktur för sin internkontrollplan är dock i behov av utveckling. Här framgår t.ex. inte tillräckligt tydligt vilken metod som ska användas och i något fall är ansvaret för uppföljningen lagt på en grupp, vilket riskerar skapa otydlighet.

För såväl vård- och omsorgsnämnden som för barn- och utbildningsnämnden har vid revisorernas sammanträffande med nämnderna framkommit att de förtroendevalda är mycket litet aktiva i arbetet kring uppföljning av den interna kontrollen. I den utsträckning som interkontrollplaner be-

slutats av nämnderna har man fattat beslut utifrån färdiga förslag av förvaltningsorganisationen. Någon delaktighet i riskbedömningar och val av uppföljande kontroller har inte förekommit.

I samtliga träffar med nämnderna och kommunstyrelsen har dock framförts från ledamöter att man anser att man har en generell god inblick och kunskap om sina verksamheter.

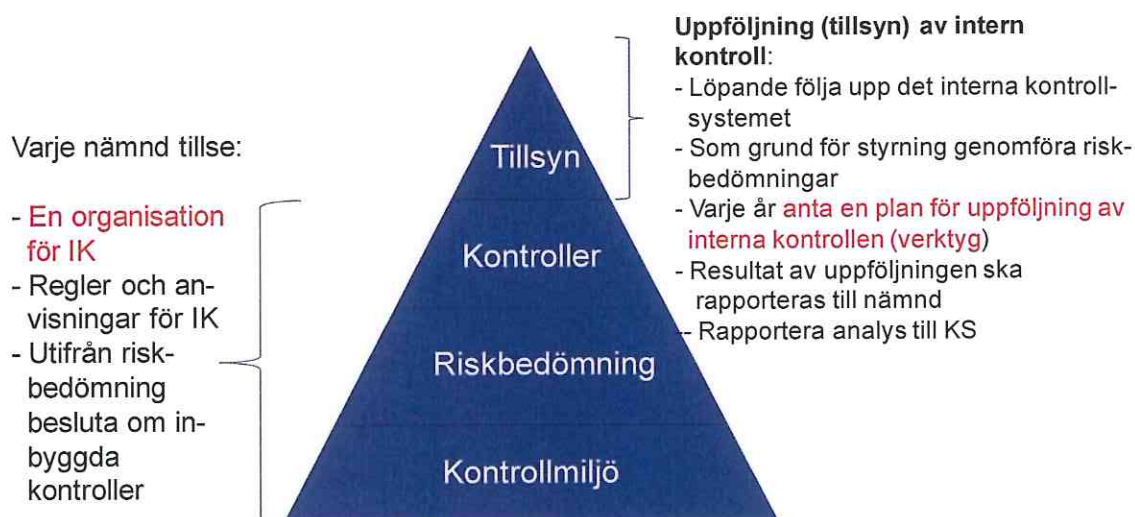
5.2.2 Revisorernas bedömning

Som framgått ovan har kommunen ett reglemente och vissa tillämpningsanvisningar för intern kontroll. Reglementet är reviderat under 2011 av kommunfullmäktige. Till stora delar uppfattar vi att kommunens reglemente ligger i linje med de standardreglementen som finns i kommuner och landsting på detta område.

Revisorernas bedömning efter träffarna med nämnderna och styrelsen samt det underlag man erhållit är samtidigt att kunskapen om vilka krav som reglementet ställer på nämnderna är låg.

Utöver detta kan vi konstatera att fullmäktiges reglemente stipulerar en rapportering årligen till revisorerna utifrån genomförd uppföljning av den interna kontrollen. Ett krav som vi anser vara bra. Vi kan däremot konstatera att detta är ett arbetssätt som inte fungerar i kommunen.

Vid de sammanträffande som revisorerna haft med nämnderna har nedanstående bild använts för att ge både ökad kunskap om vad intern kontroll är och kopplingen till det av fullmäktige beslutade reglementet.

Bilden ovan går tillbaka till de mer formella utgångspunkterna som beskrivits under avsnitt 5.1.2. Den vänstra delen av bilden beskriver det kontinuerliga och löpande arbete som ska ske i varje nämnd för att utveckla och säkerställa den interna kontrollen. Utifrån riskbedömningar beslutas löpande om inbyggda kontroller i form av regler, rutiner, delegation, rapporteringar och uppföljningar m.m.

Den högra delen beskriver det årliga uppföljningsarbetet (tillsyn) som ska ske inom varje nämnd där den interna kontrollen prövas eller testas. Förenklat kan man säga att i detta tillsynsarbete ges nämnderna en möjlighet att kontrollera att de inbyggda kontroller som man beslutat om efterlevs i verksamheten.

Vid de sammanträffandet som revisorerna haft med nämnderna och kommunstyrelsen har revisorerna haft en ambition att utveckla kunskapen om vilka krav som, utifrån lagstiftning och kommunens reglemente, ställs på nämnderna och styrelsen beträffande intern kontroll. Revisorerna har uppfattat att det varit bra samtal kring detta och att ledamöter i nämnder och styrelse sett ett behov av att utveckla detta område.

Det revisorerna kan konstatera utifrån nuvarande situation och arbetssätt i kommunen är att det finns risk för att delaktigheten och kunskapen om intern kontroll är allt för låg i nämnder och styrelse. Utifrån den dialog vi hållit och det underlag som inkommit bedömer vi även att det finns kunskapsbrist om skillnaden mellan intern kontroll och uppföljning/tillsyn av den interna kontrollen. Med denna bakgrund är vår bedömning också att ett tillräckligt strukturerat arbete med att säkerställa den interna kontrollen inte ännu är utvecklat i kommunen.

Revisorerna har vid träffarna med nämnder och styrelse betonat nämndernas/ledamöternas ansvar för att säkerställa den interna kontrollen och att det innebär att man aktivare än idag bör vara delaktig i såväl arbetet med riskbedömningar som val av kontroller. Detta betyder inte att förvaltningarna inte ska vara aktiva och driva arbetet med att säkerställa den interna kontrollen, utan i stället att det utvecklas en process/arbetsformer där nämnderna och dess ledamöter har möjlighet att bli mer delaktiga och ta ansvar för uppföljningen av den interna kontrollen.

I den dialog som förts med nämnder och styrelse har vi även lyft fram vikten av att uppföljningen av den interna kontrollen inriktas såväl mot verksamhets som mot administrativa kontroller. Av det underlag som inkommit har vi t.ex. noterat att det i vård- och omsorgsnämndens internkontrollplan för 2012 enbart finns tre utvalda kontrollområden. Detta i en nämnd med en omfattande verksamhet.

Utöver detta är det även anmärkningsvärt att kommunstyrelsen helt saknar en plan för uppföljning av den interna kontrollen såväl för 2011 som 2012. Utöver att kommunstyrelsen har ett särskilt ansvar för ledning och utveckling av detta område har styrelsen även en betydande egen verksamhet där man ansvarar som nämnd.

Mot bakgrund av ovanstående och de diskussioner som revisorerna haft med nämnderna och styrelsen vill revisorerna lyfta fram följande punkter som stöd i det fortsatta utvecklingsarbetet:

- Kommunstyrelsen bör säkerställa att efterlevnad av fullmäktiges reglemente avseende intern kontroll sker av samtliga nämnder. Noteras bör rapporteringskravet till revisorerna.
- En utbildningsaktivitet bör ges till förtroendevalda inom nämnderna och kommunstyrelsen där grunderna i intern kontroll beskrivs.
- Respektive nämnd och kommunstyrelse bör se över hur processen kring den årliga uppföljningen av intern kontroll ska genomföras för att uppnå en större delaktighet

av nämnderna och styrelsen i arbetet med riskbedömningar och val av uppföljande kontroller.

- Nämnderna och kommunstyrelsen bör revidera och/eller utveckla övergripande styrdokument som beskriver hur den interna kontrollen (nyckelprocesser och rutiner) är organiserad inom respektive verksamhet så att de förtroendevaldas roll och ansvar för den interna kontrollen underlättas.

KPMG

Mikael Lind

Certifierad kommunal revisor